

Historier fra
ORØ

**Nisserne
på Orø**

Fortalt af Ole Nielsen

© 2021

Udgivet af Turisthuset på Orø

Layout: Gogo Næsted

Når vi nærmer os juleaften, præger julenisser i alle afskygninger vores hverdag. Uanset alder glæder vi os alle til julen, med dens mange hyggelige familiesammenkomster og traditioner. Ja faktisk føler vi vel alle, at vi stadig er børn i den tid.

Det får mig til at tænke på en periode, da jeg var barn. Jeg har jo nok været 6-7 år gammel. Jeg er født og opvokset på Brønsgaard, det er den gård som ligger ved den gamle Brugs i Bybjerg.

Vi havde den gang en ældre karl som hed Kurt. Kurt troede fuldt og fast på, at der fandtes nisser. Jeg ved ikke hvor mange af jer, som har set en rigtig nisse. En rigtig nisse er ikke større end 70-80 cm. høj. Jeg kan huske, at min far roste Kurt for, hvor flot han passede dyrene, deres pels var altid skinnende blank, både på køer og heste. *"Men jeg har jo også de små til at hjælpe mig"*, fortalte Kurt mig. Og med det mente han nisserne.

Han fortalte mig at nisserne holdt til oppe på høløftet. En dag sagde Kurt til mig: *"Ole, kunne du tænke dig at se nisserne, så skal du komme over i stalden ved aftenstid, så kan vi prøve om vi kan se nisserne."*

Selvfølgelig kunne jeg tænke mig at få nisserne at se. Så jeg mødte op, Kurt tog mig i hånden og langsomt kravlede vi op ad stigen til høloftet. I den anden hånd havde Kurt en gammel cykellygte, som han havde taget fra sin cykel. Forsigtig skubbede han lemmen til høloftet til side. Vi kravlede et par trin højere op, så vi havde udsyn over loftet. Hvorpå Kurt tændte sin gamle cykellygte.

Hold da op hvor jeg blev forskrækket, for i det svage lysskær, så jeg 2-3 skikkelser springe væk, de forsvandt op over høet og længere ind på loftet. Jeg gav et skrig fra mig, af bar forskrækkelse, og havde Kurt ikke holdt fast i mig, var jeg faldet ned af stigen. *"Der blev du godt nok forskrækket, Ole, ja det tror jeg også nisserne blev. Bare de nu ikke bliver sure på mig, når vi nu har forstyrret dem. Jeg må hellere tage noget godt med til dem i aften."*

En gang fortalte Kurt mig om en anden oplevelse han havde haft med nisserne. For som han sagde, det gik somme tider gik livligt til oppe på høloftet.

Den gang var det sådan at hestene skulle have et måltid mad ved ni-tiden om aftenen, og det var ofte Kurts opgave. En aften havde han lagt sig i høet for at nyde hestens gumle af fodret.

Pludselig hørte han et frygteligt spektakel oppe på loftet, det lød som om der blev spillet krocket eller kegler. Det blev værre og værre, håret rejste på hoved af ham, og Kurt borede sig dybere ned i halmen. Pludselig lød der et ordentlig bump, en kugle trillede ud over lemmen og landede lige ved siden af hovedet af Kurt.

Så fik Kurt nok, han sprang op, og løb alt hvad han kunne hen til karleværelset, hvor han hurtigt hoppede op i sengen og trak dynen op over hovedet. Der gik flere timer, inden Kurt kunne falde i søvn den aften.

Jeg har som voksen tænkt meget på Kurts fortælling om da nisserne spillede kroket eller kegler på høloftet. Jeg er kommet frem den løsning, at Kurt må været faldet i søvn og have drømt det der skete på høloftet. Nu var det sådan at hestene fik en roe om aftenen. Den kunne de somme tider stå at lege med. Så har hesten stået der og rystet på hovedet og så har den tabt roen så den fløj lige hen ved hovedet af Kurt.

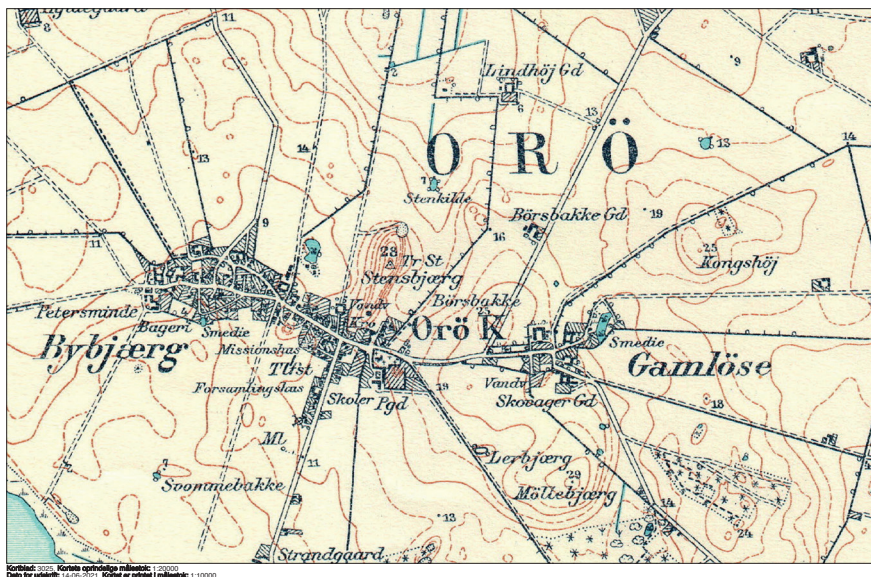
I det hele taget gjorde vi meget ud af nisserne i min barndom.

Hvert år til juleaften, når vi havde spist andestegen og fået risalamande, blev min søster og jeg sendt ud i stalden med en stor tallerken med risengrød, og selvfølgelig var der en stor klat smør i toppen.

Og når vi kom næste dag, var grøden spist.

Kurt fortalte mig mange historier om nisserne. Blandt andet at der havde boet nisser og trolde i Stensbjergbakken. For over 150 år siden lå der en mindre høj der, hvor KulturBeholderen står i dag. Her boede de underjordiske, de levede i fred og fordragelighed med menneskene på gårdene i Bybjerg. I 1859 brændte Stensbjerggården, branden var så omfattende, at der brændte en gård mere, og også 4 huse blev flammernes bytte.

Ejeren af Stensbjerggården besluttede at flytte gården længere væk fra landsbyen, ca. 200 meter længere mod øst. Gården kom så til at ligge lige der i kanten af bakken. Da man gik i gang med opførelsen af den nye gård, gav det meget uro og larm. Nisserne og trolde, som boede i bakken, var ikke glade for, at gården blev flyttet så tæt på deres opholdssted. Så alt det som bonden byggede op om dagen, det rev nisserne og trolde ned om natten. Denne stillingskrig stod på i en måneds tid, uden at bonden kom nogen steder med opførelse af sin nye gård.

Men bondens kone var en klog kvinde, hun var klar over, at det var de underjordiske væsner som var utilfredse med, at gården kom til at ligge så tæt deres opholdssted. Det gjaldt derfor om at

blive gode venner med dem. Derfor kogte hun en aften en stor gryde grød og satte grøden ud i stalden. Så da nisserne om natten kom for at rive ned, kunne de ikke stå for den dejlige grød.

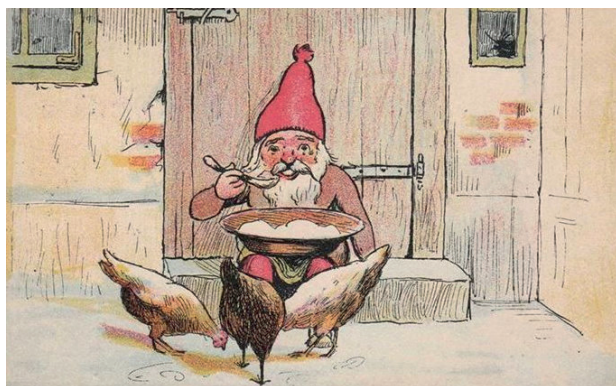
Næste dag var der ikke revet noget ned af det som var opført den foregående dag. Så hver aften blev der sat en stor skål grød til nisserne, og i løbet af 2-3 måneder var den nye gård opført.

Det endte faktisk med at nisserne blev så glade for den nye gård, at de valgte at flytte ind på halmloftet.

I de følgende år blev mange af gårdene flyttet ud af fra Bybjerg, til det åbne land på øen, og desværre blev mange af de over 100 gravhøje, som fandtes på Orø ryddet, til stor skade for de underjordiske væsner som boede der. I stedet valgte nisserne at flytte ind på halmlofterne på de nye gårde, og den nye bolig var faktisk meget bedre end livet i den fugtige jodhule.

Man kan sige om nisserne, de er en truet art, med alt det lys vi har i dag. Det er nisserne ikke glade for. De er derfor rykket længere nord på, hvor det er mere mørkt. De var meget mere trygge da man brugte petroleumslamper eller stearinlys.

I stedet har vi menneske så overtaget nissens rolle, hvor vi klæder os ud som nisser. Men husk den rigtige nisse er en lille person på 70-80 cm. høj, med grå trøje og en rød nissehue.

FLERE
Historier fra
ORØ

TYVEN I KIRKEMUREN *fortalt af Ole Nielsen*

NISSERNE PÅ ORØ *fortalt af Ole Nielsen*

MÅGEÆGGENE *fortalt af Ole Nielsen*

SÆLSOMME HISTORIER OG MYTER *samlet af Holger F. Larsen*

HEKSEN BARBARA *ved Holger F. Larsen*

ORØ UNDER BESÆTTELSEN 1940-1945 *ved Karsten Wagener*

Turisthuset på Orø

Orø Havn

4305 Orø

Tlf. 61 73 08 70

info@oroe.dk

www.oroe.dk

[@oroedk](#)

